

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра фінансів та банківської справи

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідуюча кафедри
«21» 06 О. В. Яріш
2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Оцінка вартості бізнесу»
освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок
галузь знань 07 Управління та адміністрування
ступінь вищої освіти бакалавр

Робоча програма навчальної дисципліни «Оцінка вартості бізнесу»
схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на
засіданні кафедри фінансів та банківської справи
Протокол від «27» червня 2024 року, № 11.

Укладач: Сидоренко-Мельник Ганна Миколаївна, доцент кафедри
фінансів та банківської справи, к.е.н., доцент

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Фінанси, банківська справа та
страхування» спеціальності 072 Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок ступеня бакалавра

«21» 06 О. В. Яріш
2024 року

ЗМІСТ

РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни.....	4
Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання.....	4
Розділ 3. Програма навчальної дисципліни.....	6
Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни.....	10
Розділ 5. Система оцінювання знань студентів.....	31
Розділ 6. Інформаційні джерела.....	33
Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни.....	34

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни «Оцінка вартості бізнесу»

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	<i>Пререквізити:</i> Основи фінансів, Інвестування, Фінансова статистика, Методика пошуку та обробки інформації у сфері фінансів, Звітність підприємств <i>Постреквізити:</i> Фінансова аналітика бізнесу, Корпоративні фінанси, Фінансова безпека бізнесу		
Мова викладання	українська		
Статус дисципліни: <i>обов'язкова навчальна дисципліна</i>			
Курс/семестр вивчення		3 курс / 6 семестр	
Кількість кредитів ЄКТС/ кількість модулів		4 / 2	
Денна форма навчання:			
Кількість годин:			
120 загальна кількість:			
16 – лекції;			
32 – практичні заняття;			
72 – самостійна робота;			
ПМК – вид підсумкового контролю.			
Заочна форма навчання:			
Кількість годин:			
120 загальна кількість:			
6 – лекції;			
2 – практичні заняття;			
112 – самостійна робота;			
ПМК - вид підсумкового контролю.			

Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Мета полягає в опануванні студентами методичних підходів і прийомів оцінної діяльності, формування та розвиток навичок збирання, оброблення і аналізу інформації, необхідної для оцінки, вибору й застосування адекватних методів оцінки бізнесу в умовах українського ринку.

Завдання дисципліни: засвоєння сутності вартості бізнесу, методичних підходів, методів, прийомів та показників оцінки вартості бізнесу; оволодіння

навичками самостійного використання методів з оцінки вартості бізнесу та оцінювання ефективності функціонування бізнесу по критерію зміни його вартості.

Таблиця 2 – Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач (загальні (ЗК 1) ..., спеціальні (СК 1))	Програмні результати навчання (ПР 1, ПР 2...)
ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПР5. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т. ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.
СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, в тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансовий ринок, банківська система та страхування).	ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
СК 06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.	
СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність, інтерпретувати та використовувати фінансову та пов'язану з нею інформацію.	
СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати професійні рішення в сфері фінансів, банківської справи та страхування і брати відповідальність за них.	

Розділ 3.

Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ БІЗНЕСУ

Тема 1. Базові засади оцінки майна та майнових прав

Сутність оцінки майна та майнових прав. Основні цілі оцінки. Принципи оцінки майна та майнових прав. Мета проведення оцінки. Об'єкти вартісної оцінки. Нерухомість, рухоме майно, майновий комплекс підприємства та бізнес як об'єкти оцінки. Вплив специфічних характеристик оцінюваного об'єкта на процес оцінки. Суб'єкти вартісної оцінки. Права й обов'язки експерта-оцінювача, вимоги до якості оцінних робіт та відповідальність оцінювача.

Види вартості, які використовуються в оцінці. Ринкова база оцінки. Неринкові види вартості. Поняття оцінки ринкової вартості і сфера її застосування в сучасній економіці. Необхідність і можливість вартісної оцінки в українських умовах. Взаємозв'язок цілей оцінки, видів вартості, об'єктів оцінки.

Процес проведення оцінки майна та майнових прав та його основні етапи. Нормативно-правова та методична база експертної оцінки. Регулювання оцінної діяльності в Україні. Закон про оцінку майна, майнових прав та оцінну діяльність. Стандарти оцінної діяльності. Контроль за здійсненням оцінної діяльності. Обмежувальні умови на проведення оцінки. Професійна підготовка оцінювачів. Саморегульовані організації оцінювачів.

Тема 2. Предмет та зміст оцінки вартості бізнесу

Економічний зміст та сутність бізнесу. Особливості бізнесу як об'єкта оцінки. Елементи, що зумовлюють формування вартості бізнесу. Види вартості як бази оцінки бізнесу, умови їх застосування, загальні підходи до їх визначення. Об'єкти і суб'єкти оцінки бізнесу. Конфлікт інтересів.

Необхідність і можливість вартісної оцінки в українських умовах. Поняття та необхідність оцінки бізнесу. Основні цілі оцінки бізнесу. Вплив мети оцінки на вибір відповідної бази оцінки. Характерні випадки, коли виникає потреба у визначенні вартості бізнесу. Обмежувальні умови на проведення оцінки бізнесу. Сфера обов'язкової оцінки бізнесу.

Фактори, що впливають на вартість бізнесу: фізичні, економічні, соціальні, політичні, правові, екологічні та їх застосування в практиці оцінки.

Тема 3. Методологічні основи оцінки вартості бізнесу

Фундаментальні принципи оцінки. Принципи оцінки, що відображають різні погляди авторів: альтернативності, передбачення, надлишкової продуктивності, майбутніх переваг, економічного розподілу, адекватності, аналогії, системності тощо.

Методичні підходи до оцінки бізнесу: загальна характеристика, сфери застосування. Система методів оцінки вартості бізнесу. Переваги і недоліки методів оцінки.

Організаційно-правова основа проведення незалежної оцінки бізнесу. Процедура укладання договору на оціночні роботи. Основні розділи договору. Права та відповідальність замовника та оцінювача. Узгодження результатів оцінки бізнесу. Методи обрахунку узагальнюючої оцінки.

Тема 4. Інформаційне забезпечення оцінки вартості бізнесу

Інформація для оцінки бізнесу: види, класифікація, вимоги до складу та структури. Система необхідної для оцінки бізнесу інформації. Зовнішня і внутрішня інформація, її класифікація, вимоги до складу та структури. Достовірність та повнота інформаційної бази оцінки.

Фінансова звітність – основа інформаційної бази вартісної оцінки. Обмеженість фінансової звітності українських підприємств. Міжнародні стандарти обліку і звітності, особливості їх застосування при оцінці українських компаній.

Прогнозування як елемент оцінки бізнесу. Основні методи аналізу і коригувань фінансової звітності з метою оцінки бізнесу.

Звіт про оцінку вартості підприємства. Зміст розділів. Рецензування звітів про оцінку.

МОДУЛЬ 2. МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ БІЗНЕСУ

Тема 5. Витратний підхід в оцінці бізнесу

Економічний зміст та сфера застосування витратного підходу. Економічний зміст методів витратного підходу. Особливості витратного підходу до оцінки різних об'єктів власності. Методологічні закономірності і принципи витратного підходу до оцінки вартості підприємства (бізнесу).

Ринкова вартість підприємства як різниця між ринковою вартістю його активів і зобов'язань.

Методи витратного підходу, особливості їх застосування для оцінки українських підприємств. Умови застосування методів витратного підходу.

Загальна характеристика методу вартості чистих активів. Метод скоригованої балансової вартості активів (індексний підхід).

Метод вартості заміщення. Метод відновної вартості. Визначення зносу.

Метод ліквідаційної вартості. Поняття ліквідаційної вартості, її види. Умови застосування методу, його місце в системі процедури банкрутства. Основні етапи методу. Розроблення календарного графіка ліквідації активів підприємства, коректування балансової вартості активів і зобов'язань. Визначення витрат, пов'язаних з ліквідацією підприємства. Розрахунок ліквідаційної вартості як залишкової вартості бізнесу.

Застосування витратного підходу та його методів для оцінки нерухомості, рухомого майна, нематеріальних активів підприємства.

Тема 6. Дохідний підхід в оцінці бізнесу

Характеристика й сфера застосування дохідного підходу до оцінки бізнесу. Економічна сутність і закономірності дохідного підходу до оцінки різних об'єктів власності. Місце дохідного підходу в системі вартісної оцінки. Головні переваги оцінки бізнесу в рамках дохідного підходу.

Умови, діапазон застосування, система абстрагування і допусків у рамках дохідного підходу. Фактори вартості, що враховуються при оцінці з позицій дохідного підходу. Види вартості і принципи дохідного підходу до оцінки вартості підприємства.

Методи дохідного підходу. Порівняльна характеристика методів дохідного підходу.

Метод дисконтування грошових потоків. Модель Гордона.

Метод капіталізації доходів. Вибір фінансової бази. Основні етапи і способи розрахунку вартості.

Застосування дохідного підходу та його методів для оцінки нерухомості, рухомого майна, нематеріальних активів підприємства.

Тема 7. Порівняльний підхід в оцінці бізнесу

Загальна характеристика порівняльного підходу. Умови застосування та особливості використання порівняльного підходу під час оцінки українських підприємств.

Основні етапи оцінки бізнесу з позицій порівняльного підходу. Інформаційно-правова база та особливості фінансового аналізу під час використання методів порівняльного підходу.

Методи порівняльного підходу. Цінові мультиплікатори. Вибір і обчислення цінових мультиплікаторів, діапазон їх застосування.

Метод компанії-аналога або метод ринку капіталу. Алгоритм і методика розрахунку ринкової вартості методом компанії-аналога.

Вибір порівнянних підприємств, критерії відбору аналогічних компаній, визначення бази порівняння та розрахунок фінансових коефіцієнтів. Формування підсумкової величини вартості.

Застосування порівняльного підходу та його методів для оцінки нерухомості, рухомого майна, нематеріальних активів підприємства.

Тема 8. Оцінка бізнесу в цілях управління

Місце та роль оцінки бізнесу в системі управління підприємством. Специфіка оцінки бізнес-напрямів і бізнес-одиниць в системі управління підприємством. Оцінка бізнесу в системі антикризового управління. Практична реалізація основних принципів оцінки в системі антикризового управління. Оцінка бізнесу на різних стадіях арбітражного управління.

Підходи до оцінки часток у бізнесі. Види вартості емісійних цінних паперів.

Моделі розрахунку ринкової вартості акцій і облігацій. Підходи до оцінки неконтрольних (міноритарних) пакетів. Премії та знижки у визначенні ринкової вартості акцій. Моделі розрахунку ринкової вартості акцій і облігацій.

Поняття, види і етапи банкрутства підприємства. Особливості оцінки вартості майна підприємства в процесі антикризового управління. Порівняльний підхід до оцінки вартості майна підприємства-боржника. Майновий підхід до оцінки вартості майна підприємства-боржника. Дохідний підхід до оцінки вартості майна підприємства-боржника.

Реструктуризація: поняття, сутність, об'єкти. Мета реструктуризації. Види діяльності за стратегічним напрямом реструктурування підприємств. Форми реструктуризації підприємств. Місце та роль оцінки під час реструктуризації. Оцінка ринкової вартості підприємства під час реструктуризації. Сучасні управлінські технології оцінки вартості бізнесу.

Розділ 4.

Таблиця 4.1 – Тематичний план навчальної дисципліни «Оцінка вартості бізнесу» для студентів денної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ БІЗНЕСУ					
Тема 1. Базові засади оцінки майна та майнових прав Лекція 1. 1. Сутність оцінки майна та майнових прав. Об'єкти оцінки. 2. Вартість об'єктів оцінки. Види вартості. 3. Процес оцінки та його суб'єкти. 4. Нормативно-правова та методична база експертної оцінки.	2 2	Тема 1. Базові засади оцінки майна та майнових прав Практичне заняття 1. 1. Економічна сутність оцінки майна та майнових прав. Мета та функції оцінки. 2. Характеристика об'єктів оцінки. 3. Обмеження щодо проведення оцінки майна та майнових прав. Види оцінки. Практичне заняття 2. 1. Вартість об'єктів оцінки. Види вартості. 2. Алгоритм процесу оцінки та його суб'єкти. 3. Характеристика нормативно-правової та методичної бази експертної оцінки.	4 2 2	Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 1 дистанційного курсу. Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань: 1. Поняття оцінки ринкової вартості і сфера її застосування в сучасній економіці. 2. Генезис теорії оцінки. 3. Об'єкти і суб'єкти вартісної оцінки. Основні цілі оцінки. 4. Види вартості, які використовуються в оцінці. 5. Нормативно-законодавче регулювання оцінної діяльності в Україні. 6. Організаційно-правова основа проведення незалежної оцінки бізнесу.	9

				7. Законодавче регулювання оціночної діяльності за кордоном (вибрати країну). 8. Міжнародні стандарти оціночної діяльності. 9. Європейські сертифікати оцінки та кодекс оцінювача. 10. Вимоги до суб'єктів оціночної діяльності, їхні права та обов'язки. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Тема 2. Предмет та зміст оцінки вартості бізнесу Лекція 2. 1. Поняття та необхідність оцінки бізнесу, особливості бізнесу як об'єкта оцінки. 2. Необхідність та мета оцінки бізнесу. 3. Фактори, що впливають на величину вартості бізнесу.	2 2	Тема 2. Предмет та зміст оцінки вартості бізнесу Практичне заняття 3. 1. Сутність бізнесу та його особливості. 2. Мета та завдання оцінки вартості бізнесу. 3. Види вартості як бази оцінки бізнесу, умови їх застосування, загальні підходи до їх визначення. 4. Елементи, що зумовлюють формування вартості бізнесу. Практичне заняття 4. 1. Характерні випадки, коли виникає потреба у визначенні вартості бізнесу.	4 2 2	Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 2 дистанційного курсу Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Економічний зміст поняття «бізнес» в сучасній оцінній практиці. 2. Характерні риси міжнародної та вітчизняної практики оцінки бізнесу. 3. Випадки обов'язкового проведення оцінки бізнесу. 4. Характер впливу специфічних характеристик оцінюваного об'єкта (бізнесу) на процес оцінки. 5. Характеристика видів вартості бізнесу, сфер застосування та особливостей обрахунку.	9

		2. Обмежувальні умови на проведення оцінки бізнесу. 3. Характеристика факторів, що впливають на вартість бізнесу.		6. Поняття доходу та грошового потоку підприємства (бізнесу). 7. Необхідність та порядок тимчасової оцінки грошових потоків в процесі оцінки вартості бізнесу. 8. Характер впливу ризиків на ринкову вартість об'єктів власності підприємства. 9. Способи врахування ризиків у процесі оцінки бізнесу. 10. Характеристика факторів, що впливають на вартість підприємства і його майна. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Тема 3. Методологічні основи оцінки вартості бізнесу Лекція 3. 1. Принципи оцінки бізнесу. 2. Основні підходи і методи оцінки вартості майна та бізнесу. 3. Узгодження результатів, отриманих за допомогою різних підходів.	2 2	Тема 3. Методологічні основи оцінки вартості бізнесу Практичне заняття 5. 1. Фундаментальні принципи оцінки. 2. Методичні підходи до оцінки бізнесу: загальна характеристика, сфери застосування. 3. Характеристика системи методів оцінки вартості бізнесу. Практичне заняття 6.	4 2 2	Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 3 дистанційного курсу. Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Порівняльна характеристика принципів оцінки вартості бізнесу. 2. Переваги і недоліки підходів до оцінки бізнесу. 3. Стислий огляд методів витратного підходу в оцінці вартості бізнесу. 4. Стислий огляд методів дохідного підходу в оцінці вартості бізнесу.	9

		1. Організаційно-правова основа проведення незалежної оцінки бізнесу. 2. Процедура укладання договору на оціночні роботи. 3. Методика узгодження результатів, отриманих за допомогою різних підходів.		5. Стислий огляд методів порівняльного підходу в оцінці вартості бізнесу. 6. Зміст договору на оцінні роботи та етапи процедури його укладання. 7. Права та відповідальність замовника та оцінювача. 8. Етапи процесу незалежної оцінки бізнесу. 9. Порядок визначення підсумкової величини вартості підприємства (бізнесу). 10. Процедура узгодження результатів, отриманих за допомогою різних підходів. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Тема 4. Інформаційне забезпечення оцінки вартості бізнесу Лекція 4. 1. Інформація для оцінки бізнесу: види, класифікація, вимоги до складу та структури 2. Фінансова звітність – основа інформаційної бази вартісної оцінки	2 2	Тема 4. Інформаційне забезпечення оцінки вартості бізнесу Практичне заняття 7. 1. Система необхідної для оцінки бізнесу інформації. 2. Зовнішня і внутрішня інформація, її класифікація, вимоги до складу та структури. 3. Достовірність та повнота інформаційної бази оцінки. Практичне заняття 8.	4 2 2	Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 4 дистанційного курсу. Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Характеристика джерел зовнішньої та внутрішньої інформації для оцінки бізнесу. 2. Система вимог до складу та структури інформаційного забезпечення оцінки бізнесу.	9

3. Звіт про оцінку вартості підприємства.		1. Фінансова звітність як основа інформаційної бази вартісної оцінки. 2. Основні методи аналізу і коригувань фінансової звітності з метою оцінки бізнесу. 3. Алгоритм підготовки звіту про оцінку вартості бізнесу.		3. Критерії достовірності та повноти інформаційної бази оцінки. 4. Фінансова звітність як основа інформаційної бази вартісної оцінки. 5. Призначення основних форм фінансової звітності підприємства. 6. Характеристика основних методів аналізу і коригувань фінансової звітності з метою оцінки бізнесу. 7. Сутність та необхідність прогнозування в процедурі оцінки бізнесу. 8. Права та відповідальність замовника та оцінювача. 9. Структура договору на оцінні роботи та етапи процедури його укладання. 10. Структура звіту про оцінку вартості підприємства, зміст розділів, вимоги до зберігання. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Разом модуль 1.	8		16		36
МОДУЛЬ 2. МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ БІЗНЕСУ					
Тема 5. Витратний підхід в оцінці вартості бізнесу Лекція 5.	2 2	Тема 5. Використання методів витратного підходу в оцінці вартості рухомого майна. Практичне заняття 9.	4 2	Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 5 дистанційного курсу.	9

1. Загальна характеристика витратного підходу. 2. Характеристика методів оцінки бізнесу. 3. Застосування витратного підходу для визначення ринкової вартості нерухомого майна підприємства. 4. Застосування витратного підходу для визначення ринкової вартості рухомого майна підприємства. 5. Застосування витратного підходу для визначення ринкової вартості нематеріальних активів та об'єктів інтелектуальної вартості підприємства.		1. Сутність та призначення витратного підходу в оцінці бізнесу. 2. Система методів в межах витратного підходу. 3. Переваги та недоліки витратного підходу. 4. Інформаційне забезпечення витратного підходу в оцінці бізнесу. Практичне заняття 10. 1. Витратний підхід в оцінці нерухомості. 2. Витратний підхід в оцінці рухомого майна. 3. Витратний підхід в оцінці НМА та ОІВ.	2	Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Переваги та недоліки витратного підходу до оцінки вартості бізнесу. 2. Сфери застосування витратного підходу в оцінці майна та майнових прав, бізнесу. 3. Економічний зміст методів витратного підходу. 4. Характеристика системи методів оцінки вартості бізнесу в межах застосування витратного підходу. 5. Характеристика системи методів оцінки вартості нерухомості в межах застосування витратного підходу. 6. Характеристика системи методів оцінки вартості рухомого майна в межах застосування витратного підходу. 7. Характеристика системи методів оцінки вартості нематеріальних активів та об'єктів інтелектуальної вартості в межах застосування витратного підходу. 8. Вимоги та склад інформаційного забезпечення оцінки вартості бізнесу при витратному підході.	
---	--	---	---	---	--

				9. Оцінка виробничих запасів. Оцінка фінансових вкладень. 10. Оцінка дебіторської, кредиторської заборгованостей. Оцінка витрат майбутніх періодів. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Тема 6. Дохідний підхід в оцінці бізнесу Лекція 6. 1. Загальна характеристика дохідного підходу. 2. Метод дисконтованих грошових потоків. 3. Метод капіталізації доходу. 4. Дохідний підхід до оцінки нерухомості та рухомого майна. 5. Застосування дохідного підходу до оцінки нематеріальних активів.	2 2	Тема 6. Дохідний підхід в оцінці бізнесу Практичне заняття 11. 1. Сутність дохідного підходу до оцінки бізнесу. 2. Види вартості і принципи дохідного підходу до оцінки вартості підприємства. 3. Етапи реалізації дохідного підходу. Практичне заняття 12. 1. Сутність та застосування методу дисконтованих грошових потоків. 2. Метод капіталізації доходу: сутність та технологія застосування. 3. Особливості застосування дохідного підходу до різних видів майна підприємства.	4 2 2	Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 6 дистанційного курсу. Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Місце та роль дохідного підходу в системі вартісної оцінки. 2. Переваги та недоліки оцінки бізнесу в рамках дохідного підходу. 3. Методи розрахунку коефіцієнтів капіталізації: їх зміст, сфера застосування та порівняльна характеристика. 4. Метод дисконтування грошових потоків: переваги та недоліки. 5. Принципи дохідного підходу до оцінки вартості підприємства. 6. Економічна сутність і закономірності дохідного підходу до оцінки нерухомості.	9

				7. Методи оцінки нерухомості в межах застосування дохідного підходу. 8. Економічна сутність і закономірності дохідного підходу до оцінки рухомого майна. 9. Методи оцінки рухомого майна в межах застосування дохідного підходу. 10. Особливості оцінки нематеріальних активів з використанням дохідного підходу. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Тема 7. Порівняльний підхід в оцінці бізнесу Лекція 7. 1. Загальна характеристика порівняльного (ринкового) підходу до оцінки бізнесу. 2. Основні принципи відбору підприємств-аналогів. 3. Характеристика цінових мультиплікаторів.	2 2	Тема 7. Порівняльний підхід в оцінці бізнесу Практичне заняття 13. 1. Сутність порівняльного підходу до оцінки бізнесу. 2. Види вартості і принципи порівняльного підходу до оцінки вартості підприємства. 3. Етапи реалізації порівняльного підходу. 4. Характеристика методів порівняльного підходу. Практичне заняття 14. 1. Вибір і обчислення цінових мультиплікаторів, діапазон їх застосування.	4 2 2	Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 7 дистанційного курсу. Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Місце та роль порівняльного підходу в системі вартісної оцінки. 2. Переваги та недоліки оцінки бізнесу в рамках порівняльного підходу. 3. Основні етапи оцінки бізнесу з позицій порівняльного підходу. 4. Алгоритм і методика розрахунку ринкової вартості методом компанії-аналога. 5. Процедура вибору порівняльних підприємств, характеристика системи	9

4. Формування підсумкової величини вартості. 5. Особливості застосування порівняльного підходу для оцінки окремих видів майна.		2. Алгоритм і методика розрахунку ринкової вартості методом компанії-аналога. 3. Метод операцій, або метод продажів. 4. Метод галузевих коефіцієнтів, або метод галузевих співвідношень. 5. Застосування порівняльного підходу та його методів для оцінки нерухомості, рухомого майна, нематеріальних активів підприємства.		критеріїв відбору аналогічних компаній, визначення бази порівняння та розрахунок фінансових коефіцієнтів. 6. Технологія відбору та обчислення цінових мультиплікаторів, діапазон їх застосування. 7. Оцінка об'єктів нерухомості з використанням валового рентного мультиплікатора. 8. Оцінка об'єктів нерухомості з використанням загального коефіцієнта капіталізації. 9. Методи оцінки рухомого майна в межах застосування порівняльного підходу. 10. Особливості оцінки НМА та ОІВ з використанням порівняльного підходу. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Тема 8. Оцінка бізнесу в цілях управління Лекція 8. 1. Вартість бізнесу як об'єкт управління. 2. Оцінка корпоративних прав.	2 2	Тема 8. Оцінка бізнесу в цілях управління Практичне заняття 15. 1. Місце та роль оцінки бізнесу в системі управління підприємством. 2. Підходи до оцінки часток у бізнесі. Методи оцінки вартості емісійних цінних паперів.	4 2	Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 8 дистанційного курсу. Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Зарубіжний досвід оцінки діючих підприємств. 2. Оцінка ринкової вартості підприємства при реструктуризації.	9

3. Оцінка ринкової вартості бізнесу при реструктуризації. 4. Зміст та процедура експертної оцінки під час банкрутства підприємства. 5. Особливості оцінки вартості цілісного майнового комплексу в умовах банкрутства підприємства.		3. Оцінка ринкової вартості підприємства під час реструктуризації. Практичне заняття 16. 1. Особливості оцінки вартості майна підприємства в процесі антикризового управління. 2. Порівняльний підхід до оцінки вартості майна підприємства-боржника. 3. Витратний підхід до оцінки вартості майна підприємства-боржника. 4. Дохідний підхід до оцінки вартості майна підприємства-боржника.	2	3. Оцінка вартості корпоративних прав в різних практичних ситуаціях. 4. Місце і роль оцінки в системі антикризового управління вартістю підприємства. 5. Порівняльний підхід до оцінки вартості майна підприємства-боржника. 6. Майновий підхід до оцінки вартості майна підприємства-боржника. 7. Дохідний підхід до оцінки вартості майна підприємства-боржника. 8. Оцінка бізнесу на різних стадіях арбітражного управління. 9. Специфіка оцінки бізнес-напрямів і бізнес-одиниць в системі управління підприємством. 10. Сучасні управлінські технології оцінки вартості бізнесу. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Разом модуль 2.	8		16		36
Разом	16		32		72

Таблиця 4.2 – Тематичний план навчальної дисципліни «Оцінка вартості бізнесу» для студентів заочної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ БІЗНЕСУ					
Тема 1. Базові засади оцінки майна та майнових прав 1. Сутність оцінки майна та майнових прав. Об'єкти оцінки. 2. Вартість об'єктів оцінки. Види вартості. 3. Процес оцінки та його суб'єкти. 4. Нормативно-правова та методична база експертної оцінки.	-		-	Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 1 дистанційного курсу. Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань: 11. Поняття оцінки ринкової вартості і сфера її застосування в сучасній економіці. 12. Генезис теорії оцінки. 13. Об'єкти і суб'єкти вартісної оцінки. Основні цілі оцінки. 14. Види вартості, які використовуються в оцінці. 15. Нормативно-законодавче регулювання оцінної діяльності в Україні. 16. Організаційно-правова основа проведення незалежної оцінки бізнесу.	14

				17. Законодавче регулювання оціночної діяльності за кордоном (вибрати країну). 18. Міжнародні стандарти оціночної діяльності. 19. Європейські сертифікати оцінки та кодекс оцінювача. 20. Вимоги до суб'єктів оціночної діяльності, їхні права та обов'язки. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Тема 2. Предмет та зміст оцінки вартості бізнесу 1. Поняття та необхідність оцінки бізнесу, особливості бізнесу як об'єкта оцінки. 2. Необхідність та мета оцінки бізнесу. 3. Фактори, що впливають на величину вартості бізнесу.	-		-	Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 2 дистанційного курсу Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 11. Економічний зміст поняття «бізнес» в сучасній оцінній практиці. 12. Характерні риси міжнародної та вітчизняної практики оцінки бізнесу. 13. Випадки обов'язкового проведення оцінки бізнесу. 14. Характер впливу специфічних характеристик оцінюваного об'єкта (бізнесу) на процес оцінки. 15. Характеристика видів вартості бізнесу, сфер застосування та особливостей обрахунку.	14

				16. Поняття доходу та грошового потоку підприємства (бізнесу). 17. Необхідність та порядок тимчасової оцінки грошових потоків в процесі оцінки вартості бізнесу. 18. Характер впливу ризиків на ринкову вартість об'єктів власності підприємства. 19. Способи врахування ризиків у процесі оцінки бізнесу. 20. Характеристика факторів, що впливають на вартість підприємства і його майна. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Тема 3. Методологічні основи оцінки вартості бізнесу 1. Принципи оцінки бізнесу. 2. Основні підходи і методи оцінки вартості майна та бізнесу. 3. Узгодження результатів, отриманих за допомогою різних підходів.	-		-	Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 3 дистанційного курсу. Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 11. Порівняльна характеристика принципів оцінки вартості бізнесу. 12. Переваги і недоліки підходів до оцінки бізнесу. 13. Стислий огляд методів витратного підходу в оцінці вартості бізнесу.	14

				14. Стислий огляд методів дохідного підходу в оцінці вартості бізнесу. 15. Стислий огляд методів порівняльного підходу в оцінці вартості бізнесу. 16. Зміст договору на оцінні роботи та етапи процедури його укладання. 17. Права та відповідальність замовника та оцінювача. 18. Етапи процесу незалежної оцінки бізнесу. 19. Порядок визначення підсумкової величини вартості підприємства (бізнесу). 20. Процедура узгодження результатів, отриманих за допомогою різних підходів. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Тема 4. Інформаційне забезпечення оцінки вартості бізнесу 4. Інформація для оцінки бізнесу: види, класифікація, вимоги до складу та структури	-		-	Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 4 дистанційного курсу. Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 11. Характеристика джерел зовнішньої та внутрішньої інформації для оцінки бізнесу.	14

5. Фінансова звітність – основа інформаційної бази вартісної оцінки 6. Звіт про оцінку вартості підприємства.				12. Система вимог до складу та структури інформаційного забезпечення оцінки бізнесу. 13. Критерії достовірності та повноти інформаційної бази оцінки. 14. Фінансова звітність як основа інформаційної бази вартісної оцінки. 15. Призначення основних форм фінансової звітності підприємства. 16. Характеристика основних методів аналізу і коригувань фінансової звітності з метою оцінки бізнесу. 17. Сутність та необхідність прогнозування в процедурі оцінки бізнесу. 18. Права та відповідальність замовника та оцінювача. 19. Структура договору на оцінні роботи та етапи процедури його укладання. 20. Структура звіту про оцінку вартості підприємства, зміст розділів, вимоги до зберігання. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Разом модуль 1.	2		-		56
МОДУЛЬ 2. МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ БІЗНЕСУ					

інтелектуальної вартості підприємства.				вартості в межах застосування витратного підходу. 18. Вимоги та склад інформаційного забезпечення оцінки вартості бізнесу при витратному підході. 19. Оцінка виробничих запасів. Оцінка фінансових вкладень. 20. Оцінка дебіторської, кредиторської заборгованостей. Оцінка витрат майбутніх періодів. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Тема 6. Дохідний підхід в оцінці бізнесу Лекція 3. 6. Загальна характеристика дохідного підходу. 7. Метод дисконтованих грошових потоків. 8. Метод капіталізації доходу. 9. Дохідний підхід до оцінки нерухомості та рухомого майна.	2 2		-	Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 6 дистанційного курсу. Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 11. Місце та роль дохідного підходу в системі вартісної оцінки. 12. Переваги та недоліки оцінки бізнесу в рамках дохідного підходу. 13. Методи розрахунку коефіцієнтів капіталізації: їх зміст, сфера застосування та порівняльна характеристика.	14

10. Застосування дохідного підходу до оцінки нематеріальних активів.				14. Метод дисконтування грошових потоків: переваги та недоліки. 15. Принципи дохідного підходу до оцінки вартості підприємства. 16. Економічна сутність і закономірності дохідного підходу до оцінки нерухомості. 17. Методи оцінки нерухомості в межах застосування дохідного підходу. 18. Економічна сутність і закономірності дохідного підходу до оцінки рухомого майна. 19. Методи оцінки рухомого майна в межах застосування дохідного підходу. 20. Особливості оцінки нематеріальних активів з використанням дохідного підходу. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Тема 7. Порівняльний підхід в оцінці бізнесу 1. Загальна характеристика порівняльного (ринкового) підходу до оцінки бізнесу.	-	Тема 7. Порівняльний підхід в оцінці бізнесу Практичне заняття 1. 1. Сутність порівняльного підходу до оцінки бізнесу.	2 2	Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 7 дистанційного курсу. Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 11. Місце та роль порівняльного підходу в системі вартісної оцінки.	14

2. Основні принципи відбору підприємств-аналогів. 3. Характеристика цінових мультиплікаторів. 4. Формування підсумкової величини вартості. 5. Особливості застосування порівняльного підходу для оцінки окремих видів майна.		2. Види вартості і принципи порівняльного підходу до оцінки вартості підприємства. 3. Етапи реалізації порівняльного підходу. 4. Характеристика методів порівняльного підходу.	12. Переваги та недоліки оцінки бізнесу в рамках порівняльного підходу. 13. Основні етапи оцінки бізнесу з позицій порівняльного підходу. 14. Алгоритм і методика розрахунку ринкової вартості методом компанії-аналога. 15. Процедура вибору порівняльних підприємств, характеристика системи критеріїв відбору аналогічних компаній, визначення бази порівняння та розрахунків фінансових коефіцієнтів. 16. Технологія відбору та обчислення цінових мультиплікаторів, діапазон їх застосування. 17. Оцінка об'єктів нерухомості з використанням валового рентного мультиплікатора. 18. Оцінка об'єктів нерухомості з використанням загального коефіцієнта капіталізації. 19. Методи оцінки рухомого майна в межах застосування порівняльного підходу. 20. Особливості оцінки НМА та ОІВ з використанням порівняльного підходу. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
--	--	---	--	--

Тема 8. Оцінка бізнесу в цілях управління 1. Вартість бізнесу як об'єкт управління. 2. Оцінка корпоративних прав. 3. Оцінка ринкової вартості бізнесу при реструктуризації. 4. Зміст та процедура експертної оцінки під час банкрутства підприємства. 5. Особливості оцінки вартості цілісного майнового комплексу в умовах банкрутства підприємства.	-		-	Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 8 дистанційного курсу. Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 11.Зарубіжний досвід оцінки діючих підприємств. 12.Оцінка ринкової вартості підприємства при реструктуризації. 13.Оцінка вартості корпоративних прав в різних практичних ситуаціях. 14.Місце і роль оцінки в системі антикризового управління вартістю підприємства. 15.Порівняльний підхід до оцінки вартості майна підприємства-боржника. 16.Майновий підхід до оцінки вартості майна підприємства-боржника. 17.Дохідний підхід до оцінки вартості майна підприємства-боржника. 18.Оцінка бізнесу на різних стадіях арбітражного управління. 19.Специфіка оцінки бізнес-напрямів і бізнес-одиниць в системі управління підприємством. 20.Сучасні управлінські технології оцінки вартості бізнесу.	14
---	---	--	---	---	----

				Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Разом модуль 2.	4		2		56
Разом	6		2		112

Розділ 5.

Система оцінювання знань студентів

Поточна успішність студентів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюються за допомогою національної шкали оцінок.

Оцінювання знань студентів при виконанні поточних модульних робіт (поточний модульний контроль) здійснюється за 100-бальною шкалою. Так як робочим навчальним планом при вивченні матеріалу навчальної дисципліни «Оцінка вартості бізнесу» передбачено виконання двох поточних модульних робіт, то загальна оцінка за поточний модульний контроль визначається як середньоарифметична за формулою:

$$(M_1 + M_2) / 2, \quad (1)$$

де M_1, M_2 – оцінки у балах, одержані студентом за виконання поточної модульної роботи 1 та поточної модульної роботи 2, відповідно.

З метою мотивації студентів до активного та якісного виконання усіх видів навчальної роботи протягом семестру до загальної підсумкової оцінки додаються бали – коефіцієнт мотивації (10 % від загальної підсумкової оцінки). Мотивація студентів застосовується за умови виконання ними всіх видів навчальної роботи, які передбачені робочим навчальним планом підготовки студентів і робочою навчальною програмою з навчальної дисципліни «Оцінка вартості бізнесу» незалежно від результатів виконання.

Підсумкове оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни «Оцінка вартості бізнесу» здійснюється у формі ПМК (таблиця 5.1).

Таблиця 5.1 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни «Оцінка вартості бізнесу»

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4). Відвідування занять (6 балів); захист домашнього завдання (6 балів); обговорення матеріалу практичних занять (6 балів); виконання навчальних завдань (6 балів); доповіді з рефератами та їх обговорення (6 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів) .	50
Модуль 2 (теми 5-8). Відвідування занять (6 балів); захист домашнього завдання (6 балів); обговорення матеріалу практичних занять (6 балів); виконання навчальних завдань (6 балів); доповіді з рефератами та їх обговорення (6 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів) .	50
Поточне оцінювання	100
Разом	100

Таблиця 5.2 – Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Проходження освітнього курсу «Act further: Sustainable development for businesses» на платформі Prometheus https://prometheus.org.ua/prometheus-free/act-further-business/	10
2. Науково-дослідна	1. Участь у наукових гуртках	10
	2. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	20

За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 30 балів. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 5.3 – Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни «Оцінка вартості бізнесу»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Дуже добре
74–81	C	Добре
64–73	D	Задовільно
60–63	E	Задовільно достатньо
35–59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

Розділ 6. Інформаційні джерела

1. Загальні засади оцінки майна і майнових прав [Електронний ресурс] : Національний стандарт № 1 від 10.09.2003 р. № 1440 / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF#Text>
2. Калінеску Т. В., Романовська Ю. А., Кирилов О. Д. Оцінювання майна : навч. посібник. Київ: Центр учбової літ-ри. 2012. 312 с.
3. Краснокутська Н. С., Коптева Г. М. Оцінка бізнесу : навч. посіб. для студентів економічних спеціальностей. Харків: НТУ «ХПІ», 2021. 229 с.
4. Круш П. В., Полищук С. В. Оцінка бізнесу : навч. посібник. Київ: Центр навчальної літ-ри, 2004. 264 с.
5. Момот Т. В. Оцінка вартості бізнесу: сучасні технології. Харків: Фактор, 2007. 224 с.
6. Оцінка бізнесу та нерухомості: навч. пос. / [за заг. ред. проф. В. Р. Кучеренко; уклад.: Я. П. Квач, Н. В. Сментина, В. О. Улибіна, А. В. Андрейченко]. 2-ге видання. Одеса: Асторопринт, 2013. 235 с.
7. Оцінка вартості бізнесу : методичні рекомендації до практичних завдань та лабораторних робіт для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» першого (бакалаврського) рівня / [уклад. О. П. Полтініна, С. В. Добринь]. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 75 с.
8. Оцінка майна в Україні. У 2 т. : монографія. / [Л. І Вороніна, В.Є. Воротін, В. Г. Лісник, В. М. Поліщук]. Київ : Вид-во Європ.ун-ту, 2005. 364 с.
9. Оцінка майнових прав інтелектуальної власності [Електронний ресурс] : Національний стандарт № 4 від 03.10.2007 р. № 1185 / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1185-2007-%D0%BF#Text>
10. Оцінка нерухомого майна [Електронний ресурс] : Національний стандарт № 2 від 28.10.2004 р. № 1442 / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1442-2004-%D0%BF#Text>
11. Оцінка нерухомості, майна та майнових прав : нормативно- правовий аспект : практ. посібник / [Л. В. Єфремова, С. Л. Єфремов, К. Г. Сердюков, І. В. Сердюкова]. Харків : Вид-во ХНЕУ, 2009. 132 с.
12. Оцінка цілісних майнових комплексів [Електронний ресурс] : Національний стандарт № 3 від 29.11.2006 р. № 1655 / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1655-2006-%D0%BF#Text>

13. Про затвердження методики оцінки майна [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.12.2003 р. №1891/ Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1891-2003-%D0%BF#Text>
14. Дубішев В., Чижевська М., Сидоренко-Мельник Г. Оцінка вартості бізнесу: методологічний аспект. *Науковий вісник Міжнародної асоціації науковців. Серія: економіка, управління, безпека, технології*, 2025. Т. 4. № 1. URL: <https://man.org.ua/nv/index.php/about/article/view/148>
15. HANDBOOK ON VALUATION FOR PURPOSES OF RESOLUTION. EBI , 2019. 97 р. <https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/2613666/9f0772ea-a052-49e5-86ce-64c157adff10/Valuation%20Handbook.pdf?retry=1>
16. INTERNATIONAL VALUATION STANDARDS. International Valuation Standards Council, 2019. 138 p. URL: <https://www.rics.org/globalassets/rics-website/media/upholding-professional-standards/sector-standards/valuation/international-valuation-standards-rics2.pdf>

Розділ 7.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

1) виконання практичних завдань за окремими темами дисципліни з використанням автоматизації доступу до баз даних і знань, а також розв'язання конкретних професійних завдань. Практичні завдання зроблено у середовищі MS Office (MS Word, MS Excel, MS Access, MS PowerPoint), MS FrontPage, VBA, що прості у використанні, мають зручний інтерфейс користувача. Результати виводяться на екран монітору, у разі необхідності - на принтер у вигляді тексту, таблиць тощо.

2) здійснення тестового контролю знань студентів за допомогою програмного засобу «OpenTest 2.0». Тестування проводиться під час проведення занять (поточний контроль) і під час підсумкового контролю знань.